

UCHWAŁA

Dnia 16 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Wygoda

protokolant: starszy sekretarz sądowy Anna Tarasiuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 16 czerwca 2021 r., wniosku z dnia 16 lutego 2021 r. wywiedzonego przez pełnomocnika z urzędu oskarżyciela substydianego H. K. – adw. Ł. C., o podjęcie uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. - Z. J., za czyn z art. 231 §1 k.k. w zw. z art. 235 k.k., art. 236 k.k. i art. 271 §1 k.k., działając na podstawie art. 135 §6 oraz art. 145 §1a Ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2021.66 t.j.; dalej: Prawo o prokuraturze);

uchwalił

1. powyższego wniosku nie uwzględnić i nie zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Z. J. za to, że: „okresie od dnia 31 grudnia 2011 do dnia 20 grudnia 2012 r. w K., działając jako prokurator Prokuratury Okręgowej w K., prowadząc postępowania przygotowawcze pod sygn. V Ds (...) nie dopełnił obowiązków służbowych polegających na prawidłowym prowadzeniu powyższego postępowania poprzez zatajenie dowodu niewinności H. K., dowolną ocenę zgromadzonego w toku postępowania przygotowawczego materiału dowodowego w tym zeznań J. J. oraz podjęcie nieuzasadnionych i błędnych decyzji merytorycznych co doprowadziło do skierowania przeciwko H. K. poświadczającego nieprawdę aktu oskarżenia a tym samym fałszywe jego oskarżenie” tj. o czyn z art. 231 § 1 k.k. w zw. z art. 235 k.k., 236 k.k. i art. 271 §1 k.k.

2. przyznać adw. Ł. C., kwotę 360 zł powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej

dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 16 lutego 2021 r., pełnomocnik z urzędu H. K. – adw. Ł. C., ustanowiony do sporządzenia i podpisania subsydiarnego aktu oskarżenia w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Ż. pod sygn. PR Ds (...), wystąpił o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. – Z. J. za to, że:

„w okresie od dnia 31 grudnia 2011 do dnia 20 grudnia 2012 r. w K., działając jako prokurator Prokuratury Okręgowej w K., prowadząc postępowania przygotowawcze pod sygn. V Ds (...) nie dopełnił obowiązków służbowych polegających na prawidłowym prowadzeniu powyższego postępowania poprzez zatajenie dowodu niewinności H. K., dowolną ocenę zgromadzonego w toku postępowania przygotowawczego materiału dowodowego w tym zeznań J. J. oraz podjęcie nieuzasadnionych i błędnych decyzji merytorycznych co doprowadziło do skierowania przeciwko H. K. poświadczającego nieprawdę aktu oskarżenia a tym samym fałszywe jego oskarżenie” tj. o czyn z art. 231 §1 k.k. w zw. z art. 235 k.k., 236 k.k. i art. 271 §1 k.k.

W oparciu o wniosek oraz materiały z Prokuratury Rejonowej w Ż. sygn. PR Ds (...), **Sąd Najwyższy uznał za uprawdopodobniony następujący stan faktyczny.**

Prokuratura Okręgowa w K. prowadziła pod sygn. akt VI Ds (...) wielowątkowe śledztwo przeciwko J. J., J. M., H. K. i innym podejrzanym o popełnienie przestępstw z art. 280 §2 k.k. i inne. Jego przedmiotem były przestępstwa popełniane przez różne osoby w różnych konfiguracjach. W zakresie wątku dotyczącego zaboru w celu krótkotrwałego użycia m.in. samochodu marki Mercedes 207D o nr rej. (...), wyłączono z ww. sprawy materiały i zarejestrowano je pod sygn. akt V Ds (...).

H. K. w piśmie z dnia 11 października 2012 r. wystąpił z wnioskiem w sprawie sygn. V Ds (...) Prokuratury Okręgowej w K. o wyłączenie prokuratora, na podstawie art. 42 §1 k.p.k. i art. 41 §1 k.p.k. w zw. z art. 47 §1 k.p.k. i art. 48 k.p.k.,

wskazując iż w sprawie istnieje okoliczność tego rodzaju, która wywołuje uzasadnioną wątpliwość, co do bezstronności w prowadzeniu sprawy (k. 278).

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2012 r. Zastępca Prokuratora Okręgowego w K. nie uwzględnił wniosku podejrzanego H. K. i odmówił wyłączenia prokuratora Z. J. od prowadzenia śledztwa sygn. V Ds (...), nie znajdując podstaw do wyłączenia prokuratora z urzędu (k. 278).

Wnioski dowodowe H. K. z dnia 2 i 10 grudnia 2012 r. w sprawie sygn. V Ds (...) Prokuratury Okręgowej w K., zmierzające do wykazania, że J. J. w zależności od własnych potrzeb pomawia fałszywie inne osoby o popełnienie przestępstw i nakłania do tego inne osoby oraz sposobu w jaki buduje własną wersję wydarzeń, zostały oddalone przez prokuratora Z. J. postanowieniem z dnia 19 grudnia 2012 r. (k. 283-287).

Przeprowadzone czynności śledcze doprowadziły do skierowania przez prokuratora Z. J. w sprawie sygn. V Ds (...) Prokuratury Okręgowej w K. aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w M. w dniu 20 grudnia 2012 r., w którym oskarżono m.in. H. K. o to, że: w dniu 24 lutego 2006 r. w M., wspólnie i w porozumieniu z J. J., zabrał w celu krótkotrwałego użycia samochód dostawczy marki Mercedes-Benz 207D o nr rej. (...) o wartości 9 000 zł na szkodę B. W., który następnie porzucił w miejscowości N., tj. o czyn z art. 289 §1 k.k. (k. 143, 149v,150,153 akt sygn. PR Ds. (...)).

Odnosząc się do ustaleń w zakresie wskazanego powyżej czynu, o który oskarżono H. K., oskarżyciel publiczny – prokurator Prokuratury Okręgowej w K., Z. J. wskazał w ww. akcie oskarżenia, iż: „stan faktyczny ustalono w oparciu o zeznania B. W. (tom III, karta 463-464, 483-484), K. J. (tom III, karta 469-470), R. B. (tom III, karta 471-472), protokół oględzin samochodu Marki Mercedes Benz 207D (tom III, karta 478) (...), w toku czynności procesowych wykonywanych z udziałem podejrzanego J. J., wyjaśnił on, że wspólnie i w porozumieniu z H. K. dokonał zaboru w celu przywłaszczenia samochodu osobowego na szkodę B. W.. Podejrzany (J. J. – uwaga sądu) wyjaśnił, że wraz z H. K. przyjechali do swojego znajomego K. S. zamieszkałego w miejscowości Ż., który wskazał im miejsce postoju przedmiotowego pojazdu. Nadto K. S. poinformował ich, że kluczyki od tego samochodu zawsze są w jego wnętrzu. Kilka dni później J. J. i H. K. ponownie

przyjechali do Ż., gdzie z posesji B. W. dokonali kradzieży samochodu marki Mercedes. Pojazd uruchomili przy pomocy kluczyków, które były we wnętrzu pojazdu, a następnie odjechali nim z posesji przez otwartą bramę. Skradzionym pojazdem kierował J. J., a H. K., po wyjechaniu z posesji, przesiadł się do swojego samochodu marki Polonez, którym sprawcy przyjechali na miejsce zdarzenia. Pilotowany przez H. K. J. J. skradzionym samochodem dojechał do N., gdzie pojazd z uwagi na brak paliwa stanął. Sprawcy próbowali go odpalić, jednakże w miejsce to podjechali nieznani im mężczyźni, w związku z czym J. J. i H. K. uciekli z tego miejsca pozostawiając skradziony pojazd (tom II osobowy, karta 274;300). Po przedstawieniu zarzutu J. J. przyznał się do jego popełnienia i podtrzymał swoje dotychczasowe wyjaśnienia (tom III karta 493-499) (...) Jednak w wyjaśnieniach podejrzanego składanych na okoliczność zarzucanego mu przestępstwa pojawiły się rozbieżności. J. J. przesłuchany celem wyjaśnienia tych rozbieżności wyjaśnił, że H. K. w dacie zarzutu nie miał już samochodu osobowego marki Fiat 126P, bo go sprzedał (...). Na miejsce przestępstwa przyjechali samochodem marki Polonez koloru białego własności H. K. (...). Podejrzanym H. K. nie przyznał się do zarzuconego mu czynu. Wyjaśnił on, że związek z tym przestępstwem ma zastępca komendanta i naczelnicy Wydziałów Kryminalnego i Prewencji wraz z W. K., która tym wszystkim kierowała. Wyjaśnił (H. K. – uwaga sądu), że J. D. zlecił kradzież samochodu marki Mercedes – Benz J. J., J. M., S. P., K. S.. J. D. jeździł w te okolice do K. S., J. M. i ustalił miejsce gdzie ten samochód był zaparkowany na prywatnej posesji. Oni te samochody zawozili do Łodzi. Udział w tej kradzieży miała także konkubina K. S. – M. z domu S.. Ona stała na czatach. Skradzionym Mercedesem przyjechali do H. K. w godzinach nocnych, aby go przechował u siebie w stodole. H. K. nie przechował tego samochodu, bo akurat były duże opady śniegu i nie było możliwości wjechać tym samochodem na posesję do garażu. K. S. poinformował go, że skradł ten samochód swojemu koledze, który zajmuje się kucykami i u którego on pracuje. Oni pojechali tym skradzionym samochodem do znajomego J. J. – D. T.. W okolicach przed T. mieli jakieś kłopoty, albo z paliwem, albo z Policją i uciekli z tego samochodu. Na pewno mówili, że mieli problemy z Policją, zatrzymywali ich i musieli uciekać. (...) Na wniosek podejrzanego przesłuchano na okoliczność przedmiotowej kradzieży D. J. i M. S.. Przesłuchana w

charakterze świadka D. J. zeznała, że nie zna B. W. i nie wie gdzie on mieszka. Natomiast wie, że J. D. w styczniu lub lutym 2006 roku mówił jej, że J. J. razem z J. M. mieli ukraść lub ukradli samochód jakiegoś busa marki Mercedes i mieli go zawieźć do K. do S. do stodoły. W tym czasie było dużo śniegu i tym samochodem J. J. i J. M. nie mogli wjechać do H. K.. Nie wie co dalej stało się z tym autem. H. K. mówił świadkowi o tym, bo chciał się dowiedzieć czy D. J. nie ma takiego miejsca by schować ten samochód (tom IX osobowy H. K., karta 1641-1642). Zeznaniom świadka nie dano wiary w części dotyczącej znajomości i wspólnego działania J. J. i J. M. z J. D.. Niewątpliwie należy tu wspomnieć, że Prokuratura Okręgowa w K., pod sygn. akt V Ds (...) prowadziła śledztwo w sprawie zabójstwa J. D., w którym śledztwie zarówno H. K. jak i D. J. są osobami oskarżonymi. W ramach tego śledztwa podejrzani nie przyznali się do stawianych im zarzutów i obrali wspólnie ustaloną linię obrony. O ile przedmiot tego postępowania jak i postępowania niniejszego jest zupełnie inny, i dla wyjaśnienia okoliczności tego czynu nie są wiążące ustalenia zarówno Prokuratury jak i Sądu w sprawie o zabójstwo, to wskazać należy, że D. J., realizując przyjętą w tamt. śledztwie linię obrony, w innych postępowaniach, których jest uczestnikiem, składa zeznania w taki sposób, aby były one w pełni zgodne po pierwsze z przybraną linią obrony, a po drugie z wszystkimi wyjaśnieniami H. K. i jej syna P. S., składanych w innych postępowaniach prowadzonych przeciwko nim. Świadek ewidentnie zmierza do tego, aby zarówno H. K. jak i P. S. nie ponieśli odpowiedzialności karnej. Nietrudno zauważyć, że treść wyjaśnień H. K., którym w niniejszym postępowaniu nie dano wiary jest identyczna jak treść zeznań D. J.. Nie wymaga potwierdzenia fakt powszechnie znany, że z uwagi na wspólnie prowadzoną sprawę aktualnie przed Sądem Okręgowym w K. H. K. ma kontakt z D. J., a co za tym idzie mają sposobność przekazywania sobie wzajemnie informacji. Z urzędu prokuratorowi wiadomym jest, że H. K. prowadzi korespondencję listowną z D. J., w której opisuje on świadkowi swoje spostrzeżenia na temat spraw jakie są przeciwko niemu prowadzone. Stąd też zeznań D. J. nie można uznać za wiarygodne w zakwestionowanej części. (...) Dodatkowo zaznaczyć należy, że świadek wiedzę o takim zdarzeniu ma ze słyszenia, a zatem tym bardziej zeznania D. J. uznać należy za zbędne dla niniejszego postępowania, jako nie wnoszące nic do sprawy. (...)

Przesłuchana w charakterze świadka M. S. zeznała, że K. S. pracował u B. W.. B. W. od czasu kiedy to wyszło, że H. K. skradł razem z K. S. samochód B. W. przestali ze sobą utrzymywać bliskie kontakty. Świadek podała, że w dniu kradzieży razem z K. S. i B. W. spożywali wspólnie alkohol. B. W. myślał wówczas, że samochód zabrał mu jakiś kolega. M. S. zeznała, że samochód został odnaleziony przez kolegę B. W., a K. S. z kradzieżą nie ma nic wspólnego” (k. 164-165 akt sprawy PR Ds (...)).

Wnioskiem złożonym do protokołu rozprawy Sądu Rejonowego w Z. z dnia 13 października 2014 r. oskarżony H. K. wniósł o wyłączenie Z. J. – prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. od dalszego udziału w rozprawie sygn. akt II K (...) przeciwko H. K. i innym (k. 563).

Postanowieniem z dnia 20 października 2014 r. Zastępca Prokuratora Okręgowego w K. w sprawie sygn. V Ds (...) przeciwko H. K. i innym, oskarżonemu z art. 279 §1 k.k. i inne, nie uwzględnił wniosku oskarżonego H. K. o wyłączenie prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. Z. J. i odmówił wyłączenia tego prokuratora od udziału w sprawie sygn. II K (...) (k. 563).

W dniu 18 grudnia 2018 r., po rozpoznaniu sprawy H. K., oskarżonego m.in. o to, że: „w dniu 24 lutego 2006 r. w M., wspólnie i w porozumieniu z J. J., zabrał w celu krótkotrwałego użycia samochód dostawczy marki Mercedes-Benz 207D o nr rej. (...) o wartości 9 000 zł na szkodę B. W., który następnie porzucił w miejscowości N., tj. o czyn z art. 289 §1 k.k., Sąd Rejonowy w Z. wydał wyrok sygn. II K (...), w którym orzekł m.in. iż: „oskarżonego H. K. uznaje za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt 3 części wstępnej wyroku (czyn o którym mowa powyżej – uwaga sądu), stanowiącego występki z art. 289 §1 k.k., przy czym ustala, że do popełnienia czynu doszło w miejscowości Żarko Letnisko i za to na podstawie art. 289 §1 k.k. wymierza mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności” (k. 845v, 847, tom V). Zgodnie z informacją otrzymaną w dniu 15 czerwca 2021 r. z Sądu Rejonowego w Z., ww. wyrok w odniesieniu do H. K. jest prawomocny od dnia 14 stycznia 2019 r. (k. 157 akt głównych).

W dniu 28 stycznia 2019 r. H. K. skierował do Prokuratury Regionalnej w K. zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 231 §1 k.k., art. 235 k.k. i art. 271 §1 k.k. m.in. na swoją szkodę przez prokuratora Prokuratury

Okręgowej w K. Z. J. w sprawie rozpoznawanej w Sądzie Rejonowym w B. sygn. II K (...), polegającym m.in. na zatajaniu istotnych dowodów zawartych w aktach spraw prowadzonych przez niego pod sygn. V Ds. (...) i V Ds. (...), świadczących o niewinności K. S. oraz świadczących o składaniu fałszywych zeznań oraz oskarżeniu i pomówieniu H. K. przez J. J. w sprawie Sądu Rejonowego w B. sygn. II K (...). (k. 1 akt sprawy PR Ds (...)) Sprawę skierowano do prowadzenia w Prokuraturze Rejonowej w Ż..

W dniu 3 kwietnia 2019 r. H. K., osadzony w Areszcie Śledczym w M., złożył tam ustne zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 231 k.k., 235 k.k., 271 k.k., na swoją szkodę i K. S. przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. – Z. J. (k. 199-201 akt sprawy PR Ds (...)).

Po rozpoznaniu zawiadomienia H. K. w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków służbowych przez prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. Z. J. w związku z postępowaniami prowadzonymi przez Prokuraturę Okręgową w K. pod sygnaturami V Ds (...), V Ds (...) i V Ds (...), poprzez nieprawidłowego przeprowadzenie ww. postępowań oraz podjęcie niewłaściwych decyzji merytorycznych, a tym samym fałszywe oskarżenie i pomówienie oskarżonego K. S. w sprawie V Ds. (...) oraz pominięcie, zatajenie dowodów świadczących o niewinności tego oskarżonego oraz ich niewłaściwą ocenę, prokurator Prokuratury Rejonowej w Ż., postanowieniem z dnia 30 kwietnia 2019 r. sygn. PR Ds (...) - odmówił wszczęcia śledztwa w opisaney powyżej sprawie (k. 209 akt sprawy PR Ds (...)).

Zażaleniem z dnia 26 maja 2019 r. H. K. zaskarżył ww. postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa. Zażalenie to zostało uwzględnione w dniu 13 czerwca 2019 r. w trybie art. 463 §1 k.p.k. w zw. z art. 465 §1 k.p.k. W postanowieniu o uwzględnieniu zażalenia i uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa prokurator stwierdził, iż zasadnym jest uwzględnienie zarzutu, w którym skarżący podnosi, iż nie został uwzględniony jako osoba pokrzywdzona „podczas gdy opisanymi przez niego działaniami został fałszywie oskarżony i pomówiony nie tylko K. S., ale również on sam” (k. 223). Uwzględnienie zażalenia spowodowało zarejestrowanie sprawy pod nową sygnaturą - PR Ds (...) (k. 224).

Postanowieniem z dnia 26 czerwca 2019 r. sygn. PR Ds (...) prokurator Prokuratury Rejonowej w Ż. odmówił wszczęcia śledztwa, nie dopatrując się naruszenia prawa, czy niedopełnienia obowiązku w działaniu ww. prokuratora Prokuratury Okręgowej w K., stwierdzający przy tym, iż: „postępowania karne prowadzone były zgodnie z obowiązującą procedurą karną, a decyzje podjęte zgodnie z posiadanymi uprawnieniami, w oparciu o obowiązujące przepisy” (k. 224).

Powyższe postanowienie H. K. zaskarżył wywiedzionym przez siebie zażaleniem z dnia 14 lipca 2019 r., zarzucając mu rażące naruszenie szeregu przepisów prawa procesowego, a także błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego postanowienia. H. K. w zażaleniu wskazał, iż w sprawie nie zabezpieczono jakichkolwiek dowodów wskazanych w treści zawiadomienia, nie przesłuchano świadków, zaniechano utrwalenia innych dowodów, które mogłyby przyczynić się do wyjaśnienia okoliczności sprawy, oraz że błędnie oceniono zeznania J. J., a K. S. nie objęto statusem pokrzywdzonego (k. 231-240).

W wyniku rozpoznania zażalenia H. K. Sąd Rejonowy w K. postanowieniem z dnia 25 listopada 2019 r. wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt III Kp (...) uchylił zaskarżone postanowienie przekazując sprawę do dalszego prowadzenia. Uzasadniając swoje postanowienie sąd ten stwierdził, iż: „prowadzący postępowanie błędnie przyjęli, iż zdarzenia opisane przez skarżącego stanowią jeden czyn zabroniony skoro miało do nich dojść w trzech różnych postępowaniach (...) Skoro więc rzecznik oskarżenia przyjął, iż zawiadomienie skarżącego dotyczy trzech postępowań karnych to winien wyodrębnić te czyny tak aby umożliwić Sądowi merytoryczne rozstrzygnięcie. Powyższe ma przy tym niebagatelne znaczenie bowiem wyodrębnienie czynów o których zawiadomił skarżący pozwoli na ich odrębne rozpoznanie nie tylko pod względem merytorycznym ale i formalnym (...) Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek dowodów na to, że rzecznik oskarżenia zaznajamiał się z aktami tych spraw, by chociażby dokonał ich oględzin. Nie sposób ustalić na jakiej podstawie organ ścigania uznał, że postępowania karne były przeprowadzone zgodnie z obowiązującą procedurą karną” (k. 250-251). W ocenie sądu rozpoznającego

zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa, zgromadzony materiał dowodowy jest niekompletny i wymaga uzupełnienia (k. 251).

W dniu 30 czerwca 2020 r. prokurator Prokuratury Rejonowej w Ż., w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał, postanowieniem sygn. akt PR Ds (...) po raz trzeci odmówił wszczęcia śledztwa.

W związku z powyższym w dniu 21 lipca 2020 r. pełnomocnik z urzędu H. K. – adw. J. S. zaskarżyła to postanowienie w trybie określonym w art. 330 §2 k.p.k. do prokuratora nadzrędnego, zarzucając temu postanowieniu obrazę przepisów postępowania poprzez naruszenie zasad obiektywizmu, niewyjaśnienie i nierozważenie wszystkich okoliczności sprawy, polegające na badaniu i uwzględnieniu jedynie materiału dowodowego i okoliczności nie potwierdzających dokonania zgłoszonego przestępstwa, poczynienie ustaleń stanu faktycznego w oparciu o dowody niewiarygodne, a także oparcie stanu faktycznego o niekompletny materiał dowodowy w tym: pominięcie i nie odniesienie się do materiału dowodowego w postaci zeznań świadków D. J. i M. S. oraz zaniechanie zgromadzenia materiału dowodowego w postaci przesłuchania pokrzywdzonych H. K. i K. S. oraz prokuratora Z. J. (k. 1624).

W dniu 16 września 2020 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w G. postanowił nie uwzględniać powyższego zażalenia pełnomocnika H. K. i utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie. Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie stwierdził on, iż: „prokurator Prokuratury Rejonowej w Ż. zgromadził materiał dowodowy, który w pełni uzasadniał podjęcie decyzji merytorycznej w postaci odmowy wszczęcia śledztwa. Z materiału tego wynika, iż prokurator Z. J. prowadził postępowania przygotowawcze, na które wskazał zawiadamiający o przestępstwie. W ich trakcie ocenił uzyskane dowody, w tym zeznania świadków i skierował akty oskarżenia do właściwych miejscowo i rzeczowo sądów. Powyższe postępowanie pozostawało w zakresie jego uprawnień i obowiązków, a zasadność jego działań – a tym samym sposób gromadzenia dowodów – oceniona została przez sądy orzekające w tych sprawach. Podobnie, to właściwe sądy oceniły – nie tylko na podstawie materiałów gromadzonych w toku postępowań przygotowawczych, ale również dowodów przeprowadzonych bezpośrednio przed Sądem – kwestionowaną przez H. K. wiarygodność zeznań/wyjaśnień J. J.” (k. 1638). Odpis postanowienia doręczono

pokrzywdzonemu H. K. w dniu 21 września 2020 r. oraz jego obrońcy adw. J. S. 25 września 2020 r. (k. 128 akt głównych).

W związku z powyższym H. K. wnioskiem z dnia 22 września 2020 r., zwrócił się do Sądu Rejonowego w Ż. „o przyznanie mu z urzędu profesjonalnego prawnika do pomocy prawnej w zakresie sporządzenia i podpisania subsydiarnego aktu oskarżenia przeciwko prok. Z. J.” (k. 1639).

Zarządzeniem z dnia 6 października 2020 r. sygn. akt III Kp (...) sędzia Sadu Rejonowego w K. nie uwzględniła ww. wniosku, wskazując w uzasadnieniu, iż H. K. ma już ustanowionego pełnomocnika z urzędu w osobie adw. J. S. (k. 121 akt głównych).

Zarządzenie odmawiające uwzględnienia wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu zaskarżył H. K. oraz adw. J. S., które to zarządzenie postanowieniem z dnia 25 listopada 2020 r. Sąd Rejonowy w K. uchylił i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania (k. 122 akt głównych).

W dniu 12 stycznia 2021 r. Sąd Rejonowy w K. ustanowił dla H. K. pełnomocnika z urzędu w osobie adw. Ł. C. w sprawie sygn. PR Ds (...) Prokuratury Rejonowej w Ż. do „czynności sporządzenia i podpisania subsydiarnego aktu oskarżenia z jednoczesnym prawem do odmowy sporządzenia i podpisania skargi subsydiarnej w przypadku braku podstaw prawnych lub faktycznych w tym zakresie” (k. 131 akt głównych).

Pełnomocnik H. K. wywiódł wniosek datowany na dzień 16 lutego 2021 r. o wydanie zezwolenia na pociągnięcie prokuratora Z. J. do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 231 §1 k.k. w zw. z art. 235 k.k. art. 236 k.k. i art. 271 §1 k.k., który skierował do Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej (k. 3).

Z treści wniosku oraz załączonego doń przez pełnomocnika materiału jednoznacznie wynika, iż w niniejszej sprawie nie został dotychczas sporządzony i skierowany subsydiarny akt oskarżenia przeciwko prokuratorowi Z. J. (k. 5 in fine) o przestępstwo wskazane we wniosku pełnomocnika.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wnioskodawca H. K. i jego pełnomocnik Ł. C. w przedmiotowej sprawie utracili prawo do skierowania przeciwko prokuratorowi Z. J., tzw. subsydiarnego

aktu oskarżenia w trybie określonym w art. 55 k.p.k., a zatem nie są już oni uprawnieni do skierowania wniosku do sądu dyscyplinarnego o wyrażenie zgody na pociągnięcie wyżej wymienionego prokuratora do odpowiedzialności karnej za czyn będący przedmiotem czynności sprawdzających Prokuratury Rejonowej w Ż. zarejestrowanych pod sygnaturą PR Ds (...).

Jak wynika z ustalonego w przedmiotowym postępowaniu „stanu procesowego” H. K. i jego ówczesny pełnomocnik z urzędu adw. J. S., otrzymali odpis postanowienia prokuratora Prokuratury Okręgowej w G. sygn. akt PO I Dsn (...) (k. 1637-1638), wydanego na podstawie art. 330 §2 k.p.k. nie uwzględniającego kolejnego (trzeciego) zażalenia na postanowienie prokuratora Prokuratury Rejonowej w Ż. o odmowie wszczęcia śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez prokuratora Z. J. na szkodę H. K.. Odpis ww. postanowienia doręczono pokrzywdzonemu H. K. w dniu 21 września 2020 r. oraz jego obrońcy adw. J. S. 25 września 2020 r. (k. 128 akt głównych).

Zgodnie z treścią przepisu art. 55 §1 k.p.k. „W razie powtórnego wydania postanowienia o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania w wypadku, o którym mowa w art. 330 §2 k.p.k., pokrzywdzony może w terminie miesiąca od doręczenia mu zawiadomienia o postanowieniu prokuratora nadzrędnego o utrzymaniu w mocy zaskarżonego postanowienia wnieść akt oskarżenia do sądu”. Taka regulacja przesądza o tym, iż termin miesiąca na wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia, o którym mowa w art. 55 §1 k.p.k. jest terminem prekluzyjnym, to jest terminem po upływie którego czynność procesowa jest bezskuteczna i nie jest możliwym jego przywrócenie nawet w sytuacji, gdy przekroczenie terminu nastąpiło nie z winy strony (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 25 września 2012 r sygn. SK 28/10 Lex 1217951 , wyrok Sądu Najwyższego z 20 lipca 2015 r. sygn. akt II KK 98/15, LEX nr 1567068; wyrok Sądu Najwyższego z 23 lutego 2017 r. sygn. akt V KK 352/16, LEX nr 2241416; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 listopada 2015 r. sygn. II AKa 174/15, LEX nr: 2396228; zob. również: T. Grzegorzczak – Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Warszawa 2008. s. 219, teza 3; Kodeks postępowania karnego, pod red. D. Świeckiego. Tom I. Warszawa 2017. s. 399, nb. 5 i cyt. tam orzecznictwo; zob. również: Kodeks

postępowania karnego. Komentarz, pod red. Z. Gostyńskiego. ABC 1998. s. 289-290, teza 7), zatem nie skierowanie do sądu przez pokrzywdzonego lub jego pełnomocnika subsydiarnego aktu oskarżenia w terminie miesiąca od doręczenia pokrzywdzonemu, (a nie jego pełnomocnikowi zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r. sygn. IV KK 2/14 LEX nr 1563455; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 listopada 2015 r. sygn. II AK 174/15 LEX nr 2396228) o powtórnym postanowieniu o odmowie wszczęcia postępowania skutkuje tym, że pokrzywdzony traci również uprawnienie do skierowania wniosku, o którym mowa w art. 135 §3 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U.2021.66 t.j.). Fakt, iż Sąd wyznaczył pokrzywdzonemu pełnomocnika z urzędu do sporządzenia subsydiarnego aktu oskarżenia po upływie terminu, o którym mowa w art. 55 §1 k.p.k., nie stanowi okoliczności umożliwiającej przywrócenie terminu prekluzyjnego, umożliwiającego wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia w trybie określonym w art. 55 k.p.k.

Sąd Najwyższy stwierdza, że w sytuacji, w której pokrzywdzony nie posiadając kwalifikowanego pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego, a chcąc skorzystać z przysługującej mu na podstawie art. 330 §2 k.p.k. możliwości wywiedzenia subsydiarnego aktu oskarżenia, winien w terminie miesiąca od doręczenia mu informacji o postanowieniu prokuratora nadrzędnego utrzymującego w mocy postanowienie prokuratora ponownie odmawiające wszczęcie śledztwa, skierować do sądu podpisany przez siebie subsydiarny akt oskarżenia wraz z ewentualnym wnioskiem o wyznaczenie mu pełnomocnika z urzędu. Wniesiony w ten sposób akt oskarżenia wywołuje skutki procesowe, od chwili jego skierowania do sądu (zob. art. 120 §2 k.p.k.), w wypadku ustanowienia lub wyznaczenia pełnomocnika przez Sąd pełnomocnika oraz uzupełnienia braku formalnego aktu oskarżenia po upływie terminu, o którym mowa w art. 55 §1 k.p.k., lecz w terminie do 7 dni od doręczenia pełnomocnikowi zarządzenia wzywającego go do usunięcia braków aktu oskarżenia w trybie przewidzianym w art. 120 § 1 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 15 maja 2014 r. sygn. IV KK 2/14, LEX nr: 1563455 oraz Kodeks Postępowania Karnego – komentarz do zmian 2016, pod red. D. Świeckiego. Warszawa 2016. s. 59, nb. 7).

Sąd Najwyższy przypomina, iż z wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej oprócz oskarżyciela publicznego może wystąpić oskarżyciel prywatny lub osoba która uzyska uprawnienie do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia w trybie określonym w art. 330 k.p.k. Prawo to jak wykazano powyżej ma ograniczony czasowo charakter i w sytuacji, w której uprawniony (pokrzywdzony) nie skorzysta w określonym w art. 55 k.p.k. termin miesiąca od poinformowania pokrzywdzonego o treści postanowienia wydanego w trybie określonym w art. 330 §2 k.p.k. i nie skieruje aktu oskarżenia, uprawnienie to wygasa (por. P. Hofmański i inni Kodeks postępowania karnego. Komentarz tom I Warszawa 2004 s 306 nb. 5) a wraz z nim uprawnienie pokrzywdzonego do wystąpienia z wnioskiem do sądu dyscyplinarnego o wyrażenie zgody na uchylenie immunitetu prokuratorowskiego lub sędziowskiego.

W sytuacji, w której pokrzywdzony utracił uprawnienie do skierowania subsydiarnego aktu oskarżenia przeciwko prokuratorowi, wniosek jego pełnomocnika o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, nie może być uwzględniony jako pochodzący od osoby nieuprawnionej tj. od osoby która nie może już skierować subsydiarnego aktu oskarżenia.

Sąd dyscyplinarny w postępowaniu immunitetowym zawsze jest zobowiązany do tego, aby ustalić czy wniosek o wyrażenie zgody na pociągnięcie osoby chronionej immunitetem do odpowiedzialności karnej nie jest dotknięty negatywną przesłanką procesową uniemożliwiającą przyszły proces karny (por. W. Michalski: „Immunitety w polskim procesie karnym” Warszawa 1970 str. 132 i A. Szyszka: Immunitety parlamentarny, prezydencki i sędziowski w polskim prawie konstytucyjnym Kielce 2018 str. 228).

Z tych też powodów Sąd Najwyższy uznając rozpoznawany w niniejszym postępowaniu wniosek o uchylenie immunitetu prokuratorowskiego, za bezzasadny z przyczyn formalnych, zmuszony jest odmówić wyrażenia zgody na pociągnięcie prokuratora Z. J. do odpowiedzialności karnej (por. uchwała Sądu Najwyższego z

18 grudnia 2014 r. sygn. SNO 44/14, LEX nr: 1598713; uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2020 r. sygn. I DO 36/20, LEX nr: 3148063).

Sąd Najwyższy, w oparciu o §18 ust. 1 w zw. z §17 ust. 2 pkt 6 w zw. z §17 ust. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. 2019.18 t.j.), w związku z przedsięwziętą czynnością procesową jaką jest skierowanie przedmiotowego wniosku do tut. Sądu, przyznał pełnomocnikowi z urzędu adw. Ł. C. kwotę 150 zł, powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług wyliczoną według stawki podatku obowiązującej dla tego rodzaju czynności na podstawie przepisów o podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.